

گزارش

ناترازی و نیروگاه های جدید

یک نماینده مجلس: ابعاد ناترازی بزرگ تر از قبل شده است

مسعود پزشکیان از روز ۲۱ آبان ماه اعلام کرد که مازوت سوزی در سه نیروگاه کشور قطع خواهد شد، اما شنیده ها نشان می دهد که اجرای این تصمیم چندان طولانی نشد و در نهایت از میانه آذرماه دوباره سوزاندن مازوت در برخی نیروگاه ها آغاز شد. ناترازی برق در عین حال ابعاد کم سابقه ای در کشور پیدا کرده و با وجود چند بار قطعی برق مشترکان خانگی، در نهایت شواهد نشان می دهد که صنایع این بار در فصل سرد هم با بی برقی مواجه شدند. افزایش است که پیش بینی هانشان می دهند اگر برای آن چاره جویی کافی صورت نگیرد، در سال های بعد دامن بار شدت آن افزوده خواهد شد. در همین رابطه سلمان اسحاقی، نماینده مجلس، درباره استفاده دوباره از مازوت در کشور به خبرنگاران گفت: «هم آلودگی ها و هم اظهارات اخیر سخنگوی دولت حاکی از این است که مازوت سوزی ادامه دارد و متوقف نشده است. این در شرایطی است که همچنان ما با قطعی برق خانه ها یا صنایع هم روبه رو هستیم. ناترازی های انرژی به ابعاد بزرگی رسیده است.» وی تصریح کرد: «اینها بیانگر این است که ما نمی توانیم به یکباره استفاده از مازوت را به طور کامل متوقف کنیم. حتی از نظر من این اقدامی اشتباه و خسارت بار است. مساله این است که برای کنار گذاشتن مازوت باید زیرساختی در تأمین برق کشور ایجاد کنیم که دیگر نیازی به مازوت نداشته باشد و این ممکن نمی شود مگر اینکه تولید را افزایش دهیم. تولید هم بالا نخواهد رفت مگر اینکه نیروگاه های جدید در کشور شروع به کار کنند.»

انرژی خورشیدی

نماینده دوره های یازدهم و دوازدهم مجلس افزود: «متأسفانه هنوز هیچ اقدامی برای احداث نیروگاه های جدید صورت نگرفته است. هیچ برنامه ای برای آماده کردن نیروگاه های جدید وجود ندارد. به همین دلیل باید مسئولان دولتی پاسخ دهند بدون افزایش تولید، چگونه می خواهند به نحوی ناترازی ها را حل کنند که دیگر نیازی به استفاده از نفت کوره (مازوت) نداشته باشیم. بگیریم امسال توانستند با دو ساعت قطعی برق خانه ها، سال را سبزی کنند، سال به سال بر این ناترازی افزوده می شود و سال های بعد بحران عمیق تر خواهد شد.» سخنگوی کمیسیون بهداشت و درمان مجلس در پاسخ به راهکار مدنظرش برای حل چالش ناترازی برق توضیح داد: «ما نیاز به چند اقدام اساسی داریم. مهم ترین آنها این است که باید استفاده از باطری های خورشیدی را به نحو محسوسی افزایش دهیم. این مزیت در کشور ما وجود دارد که از انرژی خورشیدی استفاده بهینه تر شود. مثلاً دولت می تواند با اقداماتی کشاورزان را به سمت استفاده از باطری های خورشیدی سوق دهد.»
سلمانی گفت: «از سوی دیگر دولت می تواند تسهیلاتی را برای کسانی که از پنل های خورشیدی استفاده می کنند در نظر بگیرد. با این اقدام بخشی از صنایع خرد و متوسط می توانند خودشان به این سمت حرکت کنند و می توان کاری کرد تا برق شبکه فعلاً بیشتر برای خانه های مردم استفاده شود. این مشوق ها می توانند مصارف برق در بخش کشاورزی و صنعت را کاهش دهند و راه را برای استفاده گسترده تر از انرژی های پاک باز کنند.»

انرژی خورشیدی در صنایع

نماینده قاننات خاطر نشان ساخت: «برای صنایع و کارخانجات بزرگ هم دولت باید آنها را مکلف به استفاده از پنل های خورشیدی کند. همانطوری که می دانیم صنایع سهم مهمی در مصارف انرژی کشور دارند و اگر آنها مکلف به استفاده از برق تولید شده در مزه به بهره پل های خورشیدی خودشان شوند، به بهترین شکل ناترازی برق به سمت حل شدن می روند. به این ترتیب افزایش تولید هم از طریق احداث نیروگاههای جدید و هم تولید برق خورشیدی محقق می شود. مازوت سوزاندن زمانی قطع خواهد شد که برق کافی وجود داشته باشد.»
به گفته این نماینده مجلس دولت می تواند صنایع بزرگ را مکلف به چنین اقداماتی کند و حتی از طریق مشوق های مالیاتی به این اقدامات سرعت ببخشد. سلمانی درباره چرایی کندی اقدامات تصریح کرد: «مساله اصلی ما کندی اقدامات نیست، بلکه سردرگمی است. ما با یک پازل به هم ریخته در حوزه تأمین انرژی کشور مواجه هستیم و این امر به بی برنامه گی نبود وحدت در تصمیم گیری منجر شده است. به همین دلیل هیچ استراتژی مشخص و مدونی برای رفع ناترازی برق در کشور مشاهده نمی شود. ما در یک وضعیت سردرگم قرار گرفته ایم که همزمان پازل مقابل ما هم در حل به هم ریخته تر شدن است.»
وی ضمن مخالفت با به صفر رساندن مازوت سوزی هشار داد: «رفع ناترازی با صفر کردن مازوت سوزی ممکن نیست آن هم وقتی ۴۵ سال است که مازوت سوخته شده است. تولید برق در کشور ما به مازوت وابسته شده و این مهم را یک شبه نمی توان به صفر رساند بلکه باید با اقداماتی موثر و در بخش هایی که مصارف بالایی دارند، زمینه رابرای رفع ناترازی و به صفر رساندن مازوت سوزی فراهم کرد.»

چهارشنبه

۲۸ • ۰۹ • ۱۴۰۳

۱۶ جمادی الثانی ۱۴۴۶ / ۱۸ دسامبر ۲۰۲۴

سال هفتم

شماره ۱۹۹۹

armanmeli.ir

گزارشی از تلاش گسترده برای کنترل قیمت ارز در مبادلات

دلار در تکاپو

در صورتی که صنعت پتروشیمی و فولاد

و صناعیی که در سامانه نیما فعالیت

می کردند، بتواند با نرخ بهتری محصولات

خود را به فروش برساند، آنگاه امکان

سرمایه گذاری به وجود می آید

تعهد برای صادرکننده، مشخص است و اگر از دوره زمانی عبور کند، تنبیهات مشخصی در نظر گرفته می شود. سعیدی با بیان اینکه اگر صادرکننده با نرخ منطقی تری محصول خود را در بازار ارز تجاری به فروش برساند، این مهم به اقتصاد کمک می کند. گفت: برای مثال در صورتی که صنعت پتروشیمی و فولاد و صناعیی که در سامانه نیما فعالیت می کردند، بتواند با نرخ بهتری محصولات خود را به فروش برساند، آنگاه امکان سرمایه گذاری به وجود می آید. همچنین در سال های بعدی شرایط برای ارزآوری و توسعه پایدار فراهم می شود. لازم به تأکید است که پیش از این ارزش اقتصادی لازم در سامانه نیما وجود نداشته است.

ارز توافقی

وی خاطر نشان کرد: صادرکنندن اگر در بازاری شفاف ارز خود را با قیمت معقول بفروشد و رپال را به موقع دریافت کند، در این بازار فعالیت می کند. البته صادرکنندگانی که ارزشخاص داشتند، از خود را در بازار دیگری عرضه می کردند و تفاوت چندانی برای آنها رخ نمی دهد، چراکه آنها در نیما فعالیت نمی کردند. سعیدی در توضیح مکانیزم ارز توافقی گفت: مکانیزم فعلی که در قالب بازار ارز توافقی شناخته می شود، به معنای آن است که خریدار و فروشنده قیمت خود را اعلام می کنند و اینگونه معامله برحسب وجود طرف دیگر شکل می گیرد. در پایان روز نیز میانگین موزون نرخ براساس معاملات روز اعلام می شود. لذا این امر مبنایی برای قیمت نقد رسمی است که متعاقب آن قراردادهای دیگری همچون سلف و فرووارد ارزی طراحی شده است که برای صادرکنندگان و واردکنندگان امکان برنامه ریزی تأمین مالی و تأمین ارز را به وجود می آورد. وی با بیان اینکه مجموعه ای از عوامل به بر بازار ارز از جمله عوامل روانی تأثیرگذار است، گفت: پس از شکل گیری این بازار به پایداری قیمتی خواهیم رسید و پایداری قیمت نیز نیازمند سرمایه گذاری است. هرچند ممکن است در کوتاه مدت تأثیر قیمتی داشته باشد، اما حرکت رو به پیهود است. رئیس مرکز مبادله ارز و طلای ایران با اشاره بیان اینکه این مرکز بازاری است که تحت نظارت بانک مرکزی عمل می کند و فلسفه وجودی آن سیاست گذاری، تنظیم گری است و نظارت از عملیات بازار منفک شده است تصریح کرد: در ساختار جدید که با قانون جدید بانک مرکزی نیز متناسب است، مرکز مبادله ارز و طلای ایران، عملیات بازار را بر عهده دارد و بانک مرکزی نیز وظایف مربوط به سیاست گذاری، تنظیم گری برخی کارشناسان مبنی بر اینکه قیمت تمام شده برای برای واردکننده تغییر معناداری نخواهد کرد، گفت: پیش از این نیز در بستر سامانه نیما، قیمت به اضافه مبلغ دیگری می شد لذا از این منظر سامانه مذکور کاملاً معاملاتی نبود و بیشتر یک سامانه اطلاع رسانی بود و تضمینی برای اینکه معاملات براساس آن نرخ ها انجام شود، وجود نداشت. وی در توضیح سوالی در خصوص آثار راه اندازی بازار تجاری بر قیمت ارز با بیان اینکه تفاوت معنادار قیمتی متعاقب عملیاتی شدن بازار ارز تجاری رخ نمی دهد افزود: در حال حاضر ساختار جدیدی در حوزه ارزی در حال شکل گیری است و این بدین معناست که قرارداد به وجود خواهد آمد. چراکه پیش از این میان صادرکننده و واردکننده قراردادی وجود نداشت و در حال حاضر از نظر حقوقی و اجرایی تضمین می شود. دوره زمانی رفع

معامله شده است.
د ادامه این برنامه مجید فلاحی نیا معاون اداره پایش بازار ارز بانک مرکزی نیز با اشاره به اینکه راه اندازی بازار ارز تجاری باعث ایجاد شفافیت در عرضه و تقاضای ارز می شود، گفت: با راه اندازی این بازار هیچ گونه جهش قابل توجهی در قیمت نرخ ارز روی نمی دهد. این بازار بر اساس توافق میان صادرکنندگان و واردکنندگان شکل گرفته و نرخ ها به مراتب کمتر از نرخ های بازار غیررسمی خواهد بود. وی با اشاره به بند الف ماده ۴۴ قانون بانک مرکزی، گفت: بر اساس این بند قانونی، نظام ارزی کشور شناور مدیریت شده است و بانک مرکزی در راستای کمک به حفظ و ارتقای ارزش پول ملی باید بازار ارز را به گونه ای مدیریت کند که نوسانات نرخ ارز در این بازار به حداقل ممکن کاهش پیدا کند. بر همین اساس، مدیریت بازار ارز نیازمند یک بازار منسجم ارزی است که بانک مرکزی سعی کرده با راه اندازی «بازار ارز تجاری» در مرکز مبادله ارز و طلای ایران به این هدف برسد. فلاحی نیا در ادامه خاطر نشان کرد: انتظار این است که سازوکارهایی که اندیشیده شده، شاهد حضور فعالان اقتصادی، صادرکنندگان، واردکنندگان و بانک ها به عنوان کارگزاران در این سامانه باشیم. در این بازار، نرخ ها کاملاً بر اساس عرضه و تقاضا و به صورت منصفانه، عملیاتی و کشف می شود. وی با تأکید بر اینکه برخی از کالاهایی که وابسته به واردات است با نرخ های بازار غیر رسمی قیمت گذاری و به دست مصرف کننده می رسد بیان کرد:

بااین ساز و کار شفاف عرضه و تقاضا که در مرکز مبادله ارز و طلای ایران راه اندازی شده، فعالان اقتصادی متوجه هستند که نرخ ها با رضایت کامل آنها عملیاتی می شود و به مراتب کمتر از بازار غیررسمی است. معاون اداره پایش بازار ارز بانک مرکزی افزود: به روند قبلی نرخ نیما هم توجه شود در این روند، متناسب با مولفه های اقتصادی و عرضه ای که از سوی صادرکنندگان صورت می گرفت، نرخ ها تعیین می شد. به عنوان مثال در همین سامانه نرخ به صورت توافقی، عملیاتی شد و شاهد این امر بودیم ارزش دلار که تا قبل از آن حدود ۵۴ هزار تومان بود با یک اختلاف ۱۰ درصدی با قیمت ۵۹ هزار و ۶۰۰ تومان عملیاتی شد. فلاحی نیا با بیان اینکه نمی توان منکر تاثیرات تورمی این اقدام بود اما این تاثیرات محدود خواهد بود، خاطر نشان کرد: این تاثیرات در نرخ تورم بسیار محدود خواهد بود. ضمن اینکه کالاهای اساسی همچنان با این نیمایی تأمین خواهند شد و هیچگونه تغییری در نرخ های تخصیص از برای این کالاها ایجاد نخواهد شد. بر این اساس، کالاهایی همچون ربنج، نهاده های دامی، دانه های روغنی و دارو همچنان با نرخ ارز ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان تأمین خواهند شد. وی با اشاره به اینکه هیچ گونه جهش قابل توجهی در قیمت نرخ ارز اتفاق نخواهد افتاد، تأکید کرد: بازار ارز جدید بر اساس توافق میان صادرکنندگان و واردکنندگان شکل گرفته و نرخ ها به مراتب کمتر از نرخ های بازار غیررسمی خواهند بود. همچنین بر اساس معاملاتی که کاملاً توافقی است، شاهد افزایش عرضه ارز خواهیم بود. معاون اداره پایش بازار ارز بانک مرکزی خاطر نشان کرد: از آغاز اجرای این سیاست ها، بازار ارز با افزایش عرضه و مدیریت بهتر تقاضا روبه رو خواهد شد که به ثبات بیشتر این بازار کمک می کند. فلاحی نیا مهم ترین عامل برگشت ارز را قیمت آن عنوان کرد و گفت: زمانی که در این سازوکار جدید، نرخ های توافقی عملیاتی می شود، حتماً صادرکنندگان ارز خود را به این سامانه می آورند و نیازی به اقدامات دستوری نیست. چون صادرکنندگان هم مانند سایر فعالان اقتصادی به ریال و سرمایه در گردش خود نیاز دارند. وی ابراز امیدواری کرد با راه اندازی بازار توافقی ارز شاهد تقویت عرضه ارز و مدیریت بهتر تقاضای ارز در بازار ارزی کشور باشیم. معاون اداره پایش بازار ارز بانک مرکزی در پایان بیان داشت: سیاست های جدید ارزی به ویژه با توجه به سامان دهی بهتر بازار ارز و ایجاد شفافیت در معاملات، می تواند تاثیرات مثبتی در کاهش نوسانات ارزی و بهبود شرایط اقتصادی کشور داشته باشد.

بازار ارز تجاری

مدیرعامل مرکز مبادله ارز و طلای ایران اظهار کرد: با توجه به برگزاری ۴۷ حراج سکه طلا در این مرکز، نزدیک به ۱۹۲ هزار نفر از تمام استان ها موفق به خرید سکه شده اند که در مجموع نیز ۵۹۰ هزار سکه به فروش رفته است. در حراج های شمش طلا نیز تاکنون بیش از ۱۳ تن طلا

۷

اقتصاد

دره بین

مسکن ملی با چقدر پول جمع می شود؟

تکمیل طرح نهضت ملی به ۳ هزار همت منابع نیاز دارد، در حالی که طی سه سال گذشته تنها ۵۰۰ همت به این پروژه پرداخت شده و در ماه های اخیر روند تزریق منابع بانکی به این پروژه به صفر متمایل شده است. طرح ۲/۶ میلیون واحدی نهضت ملی مسکن از ناحیه تأمین منابع بانکی تقریباً به رکود کامل رسیده است.
آنطور که برخی گزارش ها حکایت دارد در ماه های اخیر میزان پرداخت تسهیلات بانکی به این پروژه تقریباً ۱۰۰ میلیارد تومان در هر ماه بوده است، در حالی که سال گذشته این میزان به طور میانگین ماهیانه ۲۴۰۰ میلیارد تومان بود. بررسی موانع تزریق مالی به پروژه نهضت ملی مسکن به عواملی همچون طولانی بودن مدت بازپرداخت وام مسکن، نکول تسهیلات، کاهش درآمد بانک ها از این ناحیه، کمبود منابع و نهایتاً عدم تمایل سیستم بانکی به پرداخت تسهیلات مسکن بر می گردد.
با توجه به آنکه تمامی بانک ها موظفند ۴ درصد تسهیلات خود را در حوزه مسکن صرف کنند و طی سه سال گذشته از این اقدام خودداری کرده اند، میزان تخلف بانک ها در سال اول اجرای طرح نهضت ملی مسکن ۶۱ هزار میلیارد تومان، سال دوم ۹۱ همت و سال سوم نیز حدود ۵۰ همت بوده است که جمع کل را به ۲۰۲ همت (هزار میلیارد تومان) برای سه سال رسانده است. برای جرمه های سال اول و دوم برگه تشخیص مالیاتی صادر شده است. منابع حاصل از این موارد باید به صندوق ملی مسکن واریز شود و برای بخش مسکن هزینه شود.
آنطور که محمدرضا اسماعیلی مدیرعامل سابق صندوق ملی مسکن، بیان کرده برای تکمیل پروژه های طرح نهضت ملی مسکن به ۲۰۰۰ همت نیاز است که تاکنون ۵۰۰ همت یعنی یک ششم آن محقق شده است. از این ۵۰۰ همت ۳۴ همت آورده مردم، ۱۷۴ همت آورده سهم الشرکه بانک هاست و مابقی نیز منابعی است که صندوق ملی مسکن به عنوان کمک و حمایت از عملیات پرداخت کرده است. در ماه های اخیر نیز ۲۰ میلیون دلار منابع نفتی از محل صندوق توسعه ملی به صندوق ملی مسکن تزریق شد. مطابق قانون بانک ها باید در سال ۱۴۰۰ معادل ۳۶۰ همت، سال ۱۴۰۱ معادل ۴۵۸ همت، سال ۱۴۰۲ معادل ۶۰۵ همت و سال ۱۴۰۳ معادل ۷۹۷ همت وام مسکن پرداخت می کردند که سرجمع این عملیات ۲۴۰۰ همت می شود. اگر این رقم محقق شود این امکان وجود دارد که پروژه های مسکونی در زمان مقرر خود به اتمام برسد، اما تاکنون کمتر از یک چهارم رقام مذکور پرداخت شده است. با توجه به آنکه تعداد متقاضیان مؤثر طرح نهضت ملی مسکن در سه سال گذشته روند ریزشی داشته است به نظر می رسد می توان با راقمی بسیار کمتر از ۲۰۰۰ همت نیز پروژه را جمع و جور کرد.
آمار نشان می دهد پس از آنکه حدود هفت میلیون خانوار در طرح نهضت ملی مسکن ثبت نام کردند و حدود پنج میلیون نفر در پایش اولیه تأیید شدند، پس از فراخوان برای واریز پول، تعداد متقاضیان واقعی به ۷۸۰ هزار نفر کاهش پیدا کرد.
شش روز قبل مجلس شورای اسلامی، راهکاری را برای افزایش توان مالی بانک ها در پرداخت وام مسکن مورد بررسی قرار داد.
قابلیات رئیس مجلس، در جریان بررسی لایحه بودجه ۱۴۰۴ بیان کرد: پیشنهاد پرداخت اوراق رهنی کار بسیار درستی است که براساس آن بانک های متولند از بانک مسکن اوراق رهنی خریداری کرده و بانک مسکن چهار و پنج ساله آن را پرداخت کند تا ظرفیت وام دهی بانک ها بالا برود. در حال حاضر عمده بانک ها از جمله بانک مسکن به دلایلی همچون عدم تطابق سررسید سبرده ها و تسهیلات و تکالیف خارج از توان سیستم بانکی با ناترازی در منابع و مصارف موازنه هستند که افزایش سرمایه بانک مسکن می تواند این ناترازی را کاهش دهد. همچنین وصول مطالبات و تسویه معوقه ها می تواند منجر به افزایش منابع بانک و به دنبال آن کاهش ناترازی ها شود. رعایت بهداشت اعتباری در پرداخت تسهیلات به پروژه ها هم از اهمیت ویژه ای برخوردار است که می تواند از نکول و به تعویق افتادن تسهیلات جلوگیری کند.

دره بین

بهبود وضع اقتصاد با افزایش دستمزدها

از نگاه کارشناسان با توجه به آنکه اکثر افراد جامعه حداقل بگیرند و بیشتر درآمد خود را صرف هزینه های روزمره کرده و پس انداز چندانی ندارند، از این رو افزایش حداقل دستمزدها می تواند موجب تحریک تقاضا در اقتصاد شده و بهبود وضعیت اقتصادی و رفاه جامعه را به همراه داشته باشد. بسیاری از کارشناسان و فعالان کارگری با تأکید بر ضرورت پرداخت دستمزد براساس نرخ تورم معتقدند با توجه به آنکه اکثریت جامعه حداقل بگیرند و کاهش قدرت خرید آنها به دلیل عدم تطابق مزد با نرخ تورم، کفاف هزینه های زندگی آنها را نمی کند، لازم است افزایش قدرت خرید در دستور کار قرار گیرد زیرا با لبردن قدرت خرید ضمن تقویت معیشت خانوارهای کارگری موجب رونق و جهش تولید و رشد و جرخش اقتصاد می شود. متأسفانه دستمزد پایین تر از نرخ تورم نه تنها معیشت، بلکه رفاه و مسکن اقشار جامعه را نیز تحت تأثیر قرار می دهد زیرا تعیین مزد کمتر از تورم موجود بر کیفیت مسکن کارگران تأثیرگذار بوده و متراز خانه ها را کوچک تر کرده است از سویی دیگر در شرایطی که قدرت خرید کارگران تنزل یافته و بخش اعظمی از درافتنی آنها صرف هزینه های مسکن و اجاره بها می شود، رفاه جامعه نیز تحت الشعاع قرار گرفته است. در همین راستا سمیه گلپور رئیس کانون عالی انجمن های صنفی کارگران، یکی از مطالبات مهم جامعه کارگری را اجرای دقیق تر ماده ۴۱ قانون کار عنوان کرد و گفت: این ماده باید به طور مؤثر برای قشری که ستون فقرات تولید جامعه هستند، به اجرا درآید. وی بر پرداخت دستمزد بر اساس نرخ تورم تأکید کرد و گفت: اکثر مردم جامعه ما مزد بگیر هستند و کاهش قدرت خرید آنها به دلیل عدم تطابق مزد با نرخ تورم، مغایر با سیاست های کلان نظام در زمینه تأمین اجتماعی است در حالی که افزایش قدرت خرید می تواند موجب جهش تولید شود. رئیس کانون عالی انجمن های صنفی کارگران اجاب دقیق تر ماده ۴۱ قانون کار را خواستار شد و گفت: این ماده باید به طور مؤثر برای قشری که ستون فقرات تولید بخش جامعه هستند، به اجرا درآید. به گفته رئیس کانون عالی انجمن های صنفی کارگران، وقتی کارگر توانایی خرید نداشته باشد، می تواند محتاج زندگی خود را تأمین کند، زیرا اقلامی مانند خوراک، پوشاک و شوینده ها که مصرف داخلی دارند، به چرخه اقتصادی کمک می کنند. در ماه های اخیر جمعی از نمایندگان مجلس طرح اصلاح ماده ۴۱ قانون کار را با هدف افزایش حقوق کارگران به میزان تورم تدوین کردند اما شنیده ها حاکی از آن است که این طرح به دلیل درگیر بودن مجلس با بررسی بودجه ۱۴۰۴ تا پایان سال در دستور کار مجلس قرار نمی گیرد.